

An Analysis of the Principles and Outcomes of the Sacred Alliance

Maryam Malekmohammadi

Level 4 Seminary Student in Comparative Exegesis, Fatematozrahra
Specialized Seminary of Isfahan
Email: hmalek1404@chmail.ir

Abstract

The Sacred Unity in the political-social thought of Imam Khomeini (may his soul be sanctified) represents a transnational and transreligious response to the fundamental challenges of the contemporary world. As threats transcend geographical and religious borders, this concept has become a civilizational necessity grounded in shared human values. This research aims to elucidate the foundational principles and enumerate the strategic outcomes of Sacred Unity in addressing global crises. Employing a descriptive-analytical method and utilizing library resources and religious teachings, the study reveals that Sacred Unity, transcending narrow ideologies, has established a global network of empathy and resistance, with its principles rooted in the bond between reason and religion. Furthermore, the fruits of this solidarity can be enumerated across five dimensions: sustainable security, scientific and economic progress, global peace, promotion of international dialogue, and practical cooperation. It is ultimately concluded that Sacred Unity is not an abstract idea but a practical civilizational solution for transitioning from the vortex of division toward a new, just civilization that ensures the flourishing of humanity

Keywords: Sacred Unity, Principles, Analysis, Islamic Civilization, Outcomes

تحليل أصول وثمرات الاتحاد المقدس

مريم ملك محمدي

طالبة مرحلة السطح الرابع (المستوى ٤) في التفسير المقارن، مدرسة فاطمة الزهراء (عليها السلام) التخصصية للعلوم الدينية، أصفهان، إيران.

البريد الإلكتروني: hmalek1404@chmail.ir

الملخص

يمثل الاتحاد المقدس، في فكر الإمام الخامنهي الشهيد السياسي-الاجتماعي، استجابة وطنية-أممية وما وراء دينية للتحديات الجوهرية للعالم المعاصر. ومع تجاوز التهديدات للحدود الجغرافية والدينية، تحول هذا المفهوم إلى ضرورة حضارية تقوم على القيم الإنسانية المشتركة. ويهدف هذا البحث إلى تبين المبادئ الأساسية وحصر الثمار الاستراتيجية للاتحاد المقدس في سبيل تجاوز الأزمات العالمية. واعتمد المنهج الوصفي-التحليلي مع الاستفادة من المصادر المكتبية والتعاليم الدينية. وأظهرت النتائج أن الاتحاد المقدس، بتجاوزه الأيديولوجيات المحدودة، أحدث شبكة عالمية من التعاطف والمقاومة، وتقوم مبادئه على ربط العقل بالدين؛ كما يمكن حصر ثمار هذا التضامن في خمسة محاور: الأمن المستدام، والتقدم العلمي والاقتصادي، والسلام العالمي، وتعزيز الحوار الدولي، والتعاون العملي. وخلصت الدراسة إلى أن الاتحاد المقدس ليس فكرة مجردة، بل حل عملي وحضاري للخروج من دوامة التفرق نحو حضارة جديدة عادلة تضمن ازدهار البشرية.

الكلمات المفتاحية: الاتحاد المقدس، المبادئ، التحليل، الحضارة الإسلامية، الثمار

تحلیل اصول و ثمرات اتحاد مقدس

مریم ملک محمدی

طلبه سطح ۴، تفسیر تطبیقی مدرسه علمیه تخصصی فاطمه الزهرا سلام الله علیها اصفهان.

Email: hmalek1404@chmail.ir

چکیده

اتحاد مقدس در اندیشه سیاسی - اجتماعی امام شهید علیه السلام، پاسخی فراملی و فرادینی به چالش‌های بنیادین جهان معاصر است. با عبور تهدیدها از مرزهای جغرافیایی و دینی، این مفهوم به ضرورتی تمدنی تبدیل شده است که بر ارزش‌های مشترک انسانی شکل می‌گیرد. هدف این پژوهش، تبیین اصول بنیادین و احصای ثمرات راهبردی اتحاد مقدس در راستای گذار از بحران‌های جهانی است. این تحقیق با روش توصیفی-تحلیلی و با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای و آموزه‌های دینی انجام شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اتحاد مقدس با عبور از ایدئولوژی‌های محدود، شبکه‌ای جهانی از همدلی و مقاومت ایجاد کرده و اصول آن بر پایه پیوند عقل و دین استوار است؛ همچنین ثمرات این همبستگی در پنج محور امنیت پایدار، پیشرفت علمی و اقتصادی، صلح جهانی، ترویج گفت‌وگوی بین‌المللی و تعاون عملی قابل احصا است. نتیجه نهایی آنکه اتحاد مقدس نه یک ایده انتزاعی، بلکه راهکاری عملی و تمدنی برای گذار از گرداب تفرقه به سوی تمدنی نوین، عادلانه و تضمین‌کننده حیات بشریت است. کلیدواژگان: اتحاد مقدس، اصول، تحلیل، تمدن اسلامی، ثمرات

مقدمه

رهبر شهید انقلاب رحمته الله علیه در سالروز شهادت امام رضا علیه السلام در دیدار با اقشار مختلف مردم جامعه، به تبیین مسئله مهم انسجام و اتحاد ملی پرداختند که به سرعت در رسانه‌ها نیز مورد توجه و بازتاب گسترده قرار گرفت. موضوعی که تازگی ندارد و بارها رهبر معظم انقلاب در زمان‌های مختلف بر روی آن تأکید داشته‌اند؛ تاریخ نشان می‌دهد که ریشه‌های اتحاد مقدس در اندیشه اسلامی است. به عنوان نمونه؛ امام رضا علیه السلام در مناظرات خود با دانشمندان ادیان و مکاتب مختلف، نه تنها از مرزهای عقیدتی دفاع کرد؛ بلکه افق تازه‌ای از همزیستی و تعامل میان ادیان گشود. این نگاه، اتحاد مقدس را از قالب صرفاً دینی فراتر برد و آن را به بستری برای همزیستی انسانی بدل ساخت.

در حوزه فرهنگ و هنر، استاد محمود فرشچیان به خوبی توانسته است این اتحاد فراملی را در قالب‌های زیباشناختی به تصویر بکشد. تابلوهای او، ریشه در مضامین اسلامی دارند و پیام‌هایشان جهان‌شمول است. ایشان در آثار خود، تصویری از رنج، ایثار و رستگاری به نمایش گذاشته‌اند که مخاطب آن محدود به مسلمان یا ایرانی نیست؛ بلکه هراسانی، فارغ از دین و ملیت، می‌تواند خود را در آن بیابد. بدین‌گونه هنر، زبان بی‌مرز اتحاد مقدس است که مرزها را درنوردیده و پیام مشترک انسانیت را آشکار می‌سازد. زبانی که به جای تفکیک برپیوند تأکید می‌کند. در عصر معاصر، سردار شهید حاج قاسم سلیمانی، به عنوان چهره‌ای

راهبردی، تجسم عینی اتحاد فراملی و فرادینی بود. او با تکیه بر عقلانیت راهبردی، توانست ملت‌ها، مذاهب و جریان‌های متنوع را در یک جبهه مشترک علیه ظلم و تروریسم گردهم آورد. در عین حال، رفتار و گفتار او آکنده از روحیه ایمانی و باور دینی بود. ایشان نه فقط فرمانده‌ای ایرانی یا شیعی، بلکه پلی میان ملت‌ها، ادیان و جریان‌های مختلف مقاومت بودند. از مسیحیان سوریه تا اهل سنت عراق و حتی جنبش‌های آزادی‌خواه غیردینی، همگی در میدان حضور او خود را بخشی از یک جبهه مشترک یافتند. این اتحاد جهانی، بر مبنای نفی تروریسم، مقابله با اشغالگری و دفاع از کرامت انسانی شکل گرفت و ماهیت مقدس خود را از پیوند با عدالت و آزادی گرفت.

الف. اصول اتحاد مقدس

در عصر حاضر، جامعه جهانی با بحران‌هایی مواجه است که مرزهای ملی و دینی را درنور دیده است. مفهوم اتحاد مقدس به عنوان پاسخی دینی-اخلاقی به این چالش‌ها مطرح شده است تا اتحادی که فراتر از منافع سیاسی یا اقتصادی بر پایه عدالت، کرامت انسانی و پرهیز از فساد را شکل دهد. اتحاد مقدس، ضرورتی الهی و عقلانی است که ریشه در فطرت بشر دارد. در ادامه به تبیین اصول اتحاد مقدس پرداخته می‌شود.

۱. اتحاد اصل دینی

عقل به عنوان ریشه دارترین منبع شناخت عملی بشر (طباطبایی، ۱۳۷۴، ج ۶،

ص ۱۰۹) به صراحت حکم می‌کند که هیچ جامعه‌ای بدون همبستگی و پیوند جمعی قادر به بقا و پیشرفت نیست. اتحاد، تنها یک انتخاب اختیاری در عرصه سیاست یا اجتماع نیست، بلکه ضرورتی هستی‌شناختی است؛ زیرا انسان ذاتاً موجودی اجتماعی است و سعادت فردی او در گرو هماهنگی با جمع است (مکارم شیرازی، ۱۳۷۱، ج ۲، ص ۹۵). فلسفه سیاسی از یونان باستان تا اندیشه اسلامی، بر این نکته تأکید کرده که تفرقه منشأ فروپاشی دولت‌ها و تمدن‌هاست و وحدت بستر امنیت، عدالت و شکوفایی است. تجربه تاریخی ملت‌ها نیز این حکم عقلانی را تأیید کرده است: هر جا انسجام و همگرایی حاکم شد، جامعه توانست در برابر تهدیدها و بحران‌ها ایستادگی کند و مسیر تعالی را پیماید؛ و هرگاه تفرقه و چنددستگی غلبه یافت ضعف، سلطه‌پذیری و زوال در پی آمد (مطهری، ۱۳۹۲، ص ۲۶۰). به این اعتبار، اتحاد را باید اصل عقلانی بقا و عزت دانست، نه صرفاً یک راهبرد مصلحتی یا موقتی. این حقیقت عقلی، در قرآن کریم تأکید شده است.

خداوند متعال در آیه ۲۱۳ سوره بقره می‌فرماید (كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ) این آیه بیان می‌دارد که انسان‌ها در آغاز یک امت یگانه بودند (امین، بی‌تا، جلد ۲، ص ۲۷۵). سپس اختلاف و چنددستگی بر اثر تمایلات نفسانی و انحرافات بشری پدید آمد و خداوند پیامبران را فرستاد تا مردم را به همان حقیقت نخستین بازگردانند (طباطبایی، ۱۳۷۴، ج ۲، ص ۱۶۸). امت واحده حالت

اصیل و طبیعی بشر است، و اختلافات، عارضی و ثانوی اند. فطرت انسان، عقل سلیم و آموزه‌های وحیانی همگی بر یگانگی و همزیستی دلالت دارند. بنابراین، اتحاد نه فقط یک ضرورت عقلانی برای زیست اجتماعی، بلکه یک اصل دینی و الهی برای امت‌هاست (اصغری، ۱۳۷۶، ص ۲۹۰). رسالت پیامبران، بازگرداندن جامعه انسانی به مسیر آن امت واحد اولیه بوده است؛ مسیری که بدون همبستگی و تعاون، هرگز دست‌یافتنی نیست (طبرسی، ۱۳۶۷، ج ۲، ص ۲۸۰). اصول اخلاقی و آموزه‌های پیامبر و اهل‌البیت علیهم‌السلام نیز این اتحاد را تأیید می‌کنند. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌فرمایند: «ای مردم، پروردگارتان یکی است، پدرتان هم از یکی است، همه شما از آدمید و آدم از خاک است. عرب را بر عجم هیچ برتری نیست مگر به تقوا» (ابن شعبه، ۱۳۹۳، ص ۱۴۰).

امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمودند: «در دگرگونی احوال و زمانه است که گوهر مردان شناخته می‌شود و روزگار نیت‌های پنهان را برای تو آشکار می‌سازد» (مجلسی، ۱۱۰۶، ج ۷۷، ص ۲۸۶). این دیدگاه‌ها بر کرامت و ارزش یکسان همه انسان‌ها تأکید دارند و می‌توانند مبنایی برای اتحاد فرادینی و جهانی باشند.

۲. اتحاد مقدس اصل عقلانی، انسانی و فرادینی

عقل به عنوان بنیادی‌ترین منبع شناخت عملی بشر، نشان می‌دهد که هیچ جامعه انسانی بدون پیوند و همبستگی قادر به بقا و پیشرفت نیست. انسان موجودی اجتماعی است و سعادت فردی او در گرو هماهنگی با جمع و مشارکت

در خیر مشترک است. فلسفه سیاسی از ارسطو تا اندیشه اسلامی تأکید کرده که تفرقه منشأ ضعف و فروپاشی است و وحدت بستر امنیت، عدالت و شکوفایی است.

تجربه تاریخی ملت‌ها نیز این حکم عقلانی را تأیید کرده است هر جا انسجام و همگرایی حاکم بوده، جامعه توانسته در برابر تهدیدها و بحران‌ها ایستادگی کند و مسیر تعالی را بپیماید و هرگاه تفرقه و چند دستگی غالب شده، ضعف و فروپاشی در پی آمده است. بنابراین، عقل حکم می‌کند که اتحاد، اصل عقلانی بقای بشر و جوامع انسانی است. همچنین عقل عملی و تجربه جهانی امروز نشان می‌دهد که بحران‌هایی چون جنگ‌های نیابتی، تروریسم، مهاجرت، بلایای زیست محیطی و بیماری‌های همه‌گیر مرز نمی‌شناسند. بدون همگرایی جهانی و فرادینی، مقابله با این تهدیدات تقریباً غیرممکن است. اتحاد فراملی، نه تنها مطلوب بلکه ضروری است تا امنیت، عدالت و رفاه جهانی تحقق یابد.

ب. ثمرات اتحاد مقدس

۱. امنیت و پایداری اجتماعی

اتحاد مقدس، نخستین و مهم‌ترین ثمره خود را در ایجاد امنیت و پایداری جامعه نشان می‌دهد. جوامع منسجم و متحد در برابر تهدیدهای داخلی و خارجی مقاوم‌اند و قادر به حفظ منابع، زندگی و کرامت انسانی اعضای خود هستند. تجربه تاریخی تمدن‌های موفق نشان داده است که هرگاه وحدت و همبستگی غالب بوده، جوامع توانسته‌اند در برابر بحران‌ها و هجوم دشمنان

ایستادگی کنند و مسیر تعالی و پیشرفت را بپیمایند؛ و برعکس، جوامعی که دچار تفرقه و پراکندگی شده‌اند، به سرعت دچار ضعف و فروپاشی شده‌اند. رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: دست خدا بر سر جماعت است (پاینده، ۱۳۶۳، ص ۱۱).

۲. پیشرفت علمی، فرهنگی و اقتصادی

اتحاد مقدس، امکان بهره‌گیری از ظرفیت‌های متنوع انسانی را فراهم می‌کند. هنگامی که انسان‌ها فارغ از ملیت، دین و قومیت، در یک چارچوب مشترک متحد شوند، منابع فکری، اقتصادی و فرهنگی به‌طور بهینه در مسیر توسعه و پیشرفت به کار گرفته می‌شوند. امیرالمؤمنین علی علیه السلام می‌فرماید: اختلاف، بنیاد اندیشه درست را در هم می‌ریزد (نهج البلاغه، ۱۳۹۷، ح ۲۱۵). این اتحاد موجب شکل‌گیری تمدن‌های پایدار و خلق آثار علمی و فرهنگی فاخر می‌شود؛ همان‌گونه که هنر استاد محمود فرشچیان، ترکیبی از سنت اسلامی و پیام‌های انسانی جهانی را به تصویر می‌کشد.

۳. صلح و کاهش تنش‌های جهانی

یکی دیگر از ثمرات مهم اتحاد مقدس، کاهش نزاع‌ها و افزایش صلح است. همکاری میان ملت‌ها و مذاهب مختلف، پایه‌ای برای حل مسالمت‌آمیز اختلافات و جلوگیری از جنگ و خشونت فراهم می‌کند. آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم السلام بر رعایت عدالت، همکاری بر نیکی و حفظ کرامت انسان‌ها تأکید دارند، و این آموزه‌ها می‌توانند زمینه‌ساز صلح و همزیستی فرادینی شوند. رسول

خدا ﷻ می فرمایند: وحدت مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است (متقی، ۱۴۰۹، ص ۲۴۵).

۴. ترویج تفاهم بین المللی

اتحاد مقدس فرادینی و فراملی، بستر لازم برای گفت و گو و تفاهم میان ملت ها، فرهنگ ها و ادیان مختلف را فراهم می کند. همان گونه که قرآن کریم در آیه (لتعارفوا) (حجرات: ۱۳) بیان می کند، تفاوت ها برای شناخت و تعامل سازنده ایجاد شده اند، نه برای تفرقه و نزاع. هنگامی که انسان ها بر ارزش های مشترک انسانی تمرکز کنند، امکان گفت و گو و همکاری ایجاد می شود و مسیر حل اختلافات به شیوه ای مسالمت آمیز هموار می گردد.

۵. تعاون و همکاری عملی

اتحاد مقدس، شکل گیری شبکه های همکاری در ابعاد اقتصادی، فرهنگی، علمی و انسانی را ممکن می سازد. اتحاد امکان تبادل منابع، تجارب و دانش را فراهم می کند و شرایط لازم برای پروژه ها و ابتکارات مشترک را ایجاد می نماید. رسول خدا ﷻ می فرمایند: اختلاف نکنید آنان که قبل شما بودند اختلاف کردند و هلاک شدند (متقی، ۱۴۰۹، ص ۲۳۰). در دنیای معاصر، تهدیدهای فراملی مانند بحران های زیست محیطی، جنگ ها، فقر و بیماری های همه گیر نشان می دهد که هیچ جامعه ای به تنهایی قادر به مقابله با این چالش ها نیست. اتحاد فرادینی و فراملی، ظرفیت جمعی بشر را در مسیر همبستگی عملی بسیج می کند

و امکان تحقق رفاه و عدالت جهانی را فراهم می‌آورد. مثال‌های معاصر، مانند همکاری میان ملت‌ها در پروژه‌های بهداشت جهانی یا مقاومت جمعی علیه تروریسم، اهمیت عملی تعاون در اتحاد مقدس را نشان می‌دهند.

نتیجه‌گیری

اتحاد مقدس، اصل عقلانی بقای بشر، پایه دینی و انسانی، و ضرورت عملی در عصر جهانی‌شدن است. آموزه‌های قرآن و اهل بیت تجربه تاریخی و تمدنی، هنر و فرهنگ و همچنین نمونه‌های معاصر، همگی بر این تأکید دارند که انسان‌ها باید فارغ از مرزهای ملی و محدودیت‌های مذهبی براساس کرامت انسانی، عدالت و همکاری متحد شوند. این اتحاد، کلید بقا، صلح و تعالی جامعه بشری است و عبور از آن، مخالفت هم با عقل و هم با آموزه‌های وحیانی خواهد بود. اتحاد مقدس دارای ثمرات ارزشمندی همچون: امنیت و پایداری اجتماعی، پیشرفت علمی، فرهنگی و اقتصادی، صلح و کاهش تنش‌های جهانی، انسجام اخلاقی و انسانی، قدرت مقاومت در برابر ظلم و تجاوز، ترویج گفت‌وگو و تفاهم بین‌المللی و تداوم و ارتقای ارزش‌های انسانی و فرهنگی است.

منابع و مآخذ

قرآن کریم

نهج البلاغه

۱. ابن شعبه، حسن ابن علی (۱۳۹۳). تحف العقول. تهران: مؤسسه فرهنگی دارالحديث.
۲. اصغری، سید محمد (۱۳۷۶). عدالت و عقلانیت در فقه و حقوق. تهران: انتشارات اطلاعات.
۳. امین، نصرت بیگم (بی تا). تفسیر مخزن العرفان. بی نا: بی جا.
۴. طباطبایی، محمدحسین (۱۳۷۴). تفسیر المیزان ترجمه محمد باقر موسوی ج ۶. قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه دفتر تبلیغات اسلامی.
۵. طبرسی، فضل ابن حسن (۱۳۶۷). مجمع البیان ترجمه احمد بهشتی. ج ۲، تهران: فراهان.
۶. متقی، علی ابن حسام الدین (۱۴۰۹). کنز العمال فی سنن الاقوال والافعال. تهران: موسسه الرساله.
۷. مطهری، مرتضی (۱۳۹۲). جامعه و تاریخ مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی. قم: انتشارات صدرا.
۸. مکارم شیرازی، ناصر (۱۳۷۱). تفسیر نمونه. ج ۲. قم: دارالکتب الاسلامیه.
۹. مجلسی، محمدباقر (۱۳۸۱). بحار الانوار. ج ۱۷. قم: دارالکتب الاسلامیه.